

Musia si nájsť novú „parketu“

Väčšinu tržieb v podhorských oblastiach tvorí agropodnikateľom mlieko

Pre poľnohospodárov horských a podhorských oblastí regiónov Banská Bystrica a Brezno bude rok 2004 prinajmenšom taký zložitý, ako bol ten predchádzajúci. Vyplyva to z analýzy stavu poľnohospodárskych podnikov a Regionálnej poľnohospodárskej a potravinárskej komory v Banskej Bystrici, ktorá zastupuje ich záujmy. Vzhľadom na prevahu pastvín sa živočíšna výroba orientuje prevažne na produkciu mlieka. V období, keď chovatelia čerpali dotácie na liter mlieka, dosiahol sa pokrok v úžitkovosti kráv, keď niektorí producenti dosiahli v týchto zložitých podmienkach ročne aj šesťstíc litrov na dojniciu. Vlni celkovo dodali 26 milión litrov mlieka a nebude veľká chýbať do splnenia stanovenej kvóty. Kým hlavné tržby poľnohospodárov týchto regiónov pochádzajú z mlieka, predaj hospo-

dárskych zvierat tvorí len zástavový dobytok, brakové kravy a jalovice nevhodné na ďalší chov. Intenzívny výkrm tu poľnohospodári nerobia, pretože si vyžaduje dostatok obilia a kukuričnej siláže. Ich nákup by výkrm predražil a poľnohospodári nedisponujú takmer žiadnymi voľnými priestormi. Približne 80 percent tržieb pochádza z mlieka, 10 percent tvorí predaj hospodárskych zvierat a iba desatina pripadá na rastlinnú výrobu, predaj sadirových a konzumných zemiakov. Odhady výsledkov minulého roka pritom naznačujú stratové hospodárenie. Riaditeľ regionálnej komory Ing. Marek Adamkovič predpokladá stratu na úrovni 50 až 60 mil. Sk. Značnou mierou sa na nej podpísalo su-

cho, následkom čoho sa neurodili objemové krmoviny. Svoje urobili aj nižšie dotácie a rozhodnutie mliekarní účtovať si zvozné náklady. Nastupujúci rok pritom bude možno ešte zložitejším. Prepad dotácií v hodno-

te okolo 60 mil. Sk podľa očakávania ešte viac skomplikuje finančnú situáciu tamojších podnikov. Banky poľnohospodárskym družstvám nepožičajú, pretože

nevykážu zisk

a taktiež nemajú čím ručiť. Čo malo nejakú hodnotu, už dávno pre-

dali alebo aspoň založili. Mnohí majú prevádzkové úvery a niektorí aj na preklenutie starých úverov. Naproti tomu aj v týchto podmienkach sa na jar budú musieť znova postarať o trávne porasty, a keď nebudú pe-

velne a často improvizované. Drobenie podnikov na menšie celky sa už v podstate skončilo, čo je však horšie, niektoré zanikajú. V minulom roku išli do likvidácie v Ponikách a Čerine, poľnohospodárska výroba síce v nich pokračuje, ale s inými vlastníkmi vzťahmi. Dobré sa darí Selciam, ktoré predstavujú hospodárstvo, kde bol poriadok už predtým. Podobne to vychádza aj Sebedínu, Strelníkom a v oblasti Brezna Jaseni a na počudovanie aj Telgártu, hoci tamojší podnik nemá ani hektár ornej pôdy. Celý jeho výkrm tvoria trvalé trávne porasty, pričom družstvo prosperuje z chovu kráv a mlieka využitím vlastných zdrojov krmív. Dobré sa darí aj Aguru Pohorelá. Na Horehroní kedysi pracovalo päť menších mliekarní, ktoré svojho času vznikli ako módna vlna propagujúca finalizáciu pro-

dukcie. Odborníci o tom dnes hovoria ako o neprezieravom kroku a demagogii. Aj napriek tomu sa však jednej z nich podarilo udržať. Je to malá mliekareň v Selciach pri Banskej Bystrici. Hovorí sa, že mliekareň dobre naštartovala vďaka kvalitnému technologovi, pomohla jej blízkosť mesta ako stabilného trhu a najmä prispôsobivosť prevádzky požiadavkám odberateľov. Spracováva okolo 3 milióny litrov mlieka a jej produkty, najmä jogurty, vynikajú dobrou kvalitou. Niektorí odborníci tvrdia, že rok 2004 bude rozhodujúci v tom, že kto sa

nedokáže udržať

teraz, nebude mať nádej prežiť a na jeho miesto príde niekto iný. Zástupca komory M. Adamkovič si myslí, že musí prejsť ešte transformácia v mysle ľudí. Niektoré manažmenty poľnohospodárskych podnikov si zvykli na to, že dotácie vždy prišli a teraz sa musia viac zaujímať o svoje projekty a s problémami žiť ako podnikatelia. Hospodárske celky musia podľa

neho prejsť na majetkové podielnícké družstvá. Kvôli minuloročnému suchu nebudú mať dostatok krmovín a tie bude potrebné nakupovať. Niektoré podniky to robia už teraz, pretože neskoršie budú krmoviny drahšie. Kto má viac sena, dovolí si ho predávať a záujem je vraj až z Rakúska. Budúcnosť poľnohospodárskych podnikov na Horehroní však nemusia byť pesimistická. Aj keď sa poľnohospodárska intenzita zrejme zníži a nebude sa tu ani obhospodarovať toľko pôdy ako v minulosti, priestor na agropodnikanie určite zostane. Bude však treba hľadať i náhradné možnosti, ktoré zohľadnia požiadavky krajiny. Veľa sa napríklad hovorí o agroturistike a ekologických potravinách, pričom Horehronie by v tomto smere mohlo časom zohrať významnú úlohu. Treba len veriť, že manažmenty podnikov si v krátkom čase osvoja reálne projekty a naučia sa využívať všetky dostupné zdroje ako farmári v Európskej únii.

Peter Farářik

služby/drevovýroba

Skôr pridružiť ako zrušiť

Dobré ohlasy na zmluvné služby pôšt

Vysoká nákladovosť na prevádzku niektorých malých pôšt a ich ekonomická nerentabilita, vyplývajúca z nedostatku centrálnych štátneho podniku hľadať aj iné náhradné riešenia. Na pohľad najjednoduchším východiskom by mohlo byť okamžité zrušenie takých prevádzok, čo by v globále síce znížilo náklady, na druhej strane by však vyvolalo nevôľu dotknutých obyvateľov. Prijateľnejším riešením ako likvidácia je preto zveriť služby tohto druhu zmluvnému part-

nerovi v tzv. Pošte - Partneri. Ide o začlenenie poštových činností do komplexu iných obchodných aktivít, napríklad existujúcich podnikateľov. Vo vyspelých Európe to nie je nič nové a nezvyčajné. Slovenská pošta po prvý raz odskúšala skúšobný projekt tohto druhu vo februári minulého roka v Trstenej na Ostrove v okrese Dunajská Streda. Zrejme sa osvedčil, pretože odvtedy vznikli ďalšie podobné prevádzky v Čičmanoch, Kremnických Baniach a v Luke nad Váhom. Podľa prie-

skumu je úroveň poštových služieb u nás porovnateľná s krajinami EÚ a hustotou siete patríme dokonca k lepšiemu európskemu priemeru. Pošta sa k tomu nedopracovala z večera na ráno, ale postupne, modernizáciou a rozširovaním služieb a ich približovaním k zákazníkom. V tomto smere je jedným z mála bezproblémových štátnych podnikov a jeho pripravovaná transformácia na štátnu akciovú spoločnosť by mala len rozšíriť jeho možnosti.

Michal Ružá

Ponuka exotiky cez ESO

S cestovnou kanceláriou aj do Antarktídy

Spolu s cestovnou kanceláriou Čedok prichádza na Slovensko aj expert na exotiku, cestovná kancelária ESO travel. Dôvod, prečo ESO travel prichádza na Slovensko, je jasný. Ide o vzájomné prepojenie síl pri ďalšom expanzovaní oboch spoločností. Čedok totiž majetkovo vstúpil do tejto pôvodne rodinnej založenej a vedeckej cestovnej kancelárie, ktorá zaujala českú cestujúcu verejnosť najširšou ponukou poznávacích, pobytových a kombinovaných zájazdov do vzdialených exotických destinácií. ESO travel začal s

podnikaním už v roku 1994 a každoročne rozšíril ponuku o nové mimo-európske destinácie. K pôvodným krajinám, ktorými boli Thajsko, Srí Lanka, Filipíny, Hongkong, Singapur a Čína, pribudli ďalšie. Súčasná ponuka sa rozrástla na všetky kontinenty. ESO travel sa presadil dokonca aj v organizácii zájazdov do Antarktídy, ktorú môže ročne navštíviť 800 klientov z celého sveta. Súčasná ponuka obsahuje balíky služieb v 86 krajinách. Svoje zájazdy ponúka prostredníctvom siete 1397 autorizovaných predajcov.

Zájazdy ESO travel sú šité na mieru cestovateľa, preto majú najvyššiu kvalitu. Sú žiadané náročnými cestovateľmi, a tak sa z tour-operátora ESO travel stal významný dodávateľ zájazdov pre český Čedok a cestovnú kanceláriu SATUR na Slovensku. Kvalitu služieb hodnotia aj odborníci. Ako prvý tour-operátor v ČR zaviedol ESO travel certifikát ISO 9001:2000. V rokoch 2001 až 2003 ESO travel získal trikrát za sebou prestížnu cenu TTG Czech Awards - Najlepší touroperátor pre Áziu a Ameriku.

(do/tu)

Osvedčenie na europalety

Na zelenej lúke a z vlastných zdrojov

Produkcii v hodnote 39,7 mil. Sk dosiahla v roku 2003 firma Dušan Papiak - drevovýroba so sídlom v Humennom a s prevádzkou v Krásnom Brode v okrese Medzilaborce. Podobnú hodnotu očakáva aj v tomto roku, a to aj preto, ako uviedol majiteľ firmy, že je na 80 % pripravený na situáciu, ktorá vznikne v máji, keď sa SR stane členom EÚ. Hlavnými produktmi firmy sú drevené podklady pre oceľarský priemysel a palety pre chemický priemysel. Štyri pätiny z nich vyváža, v rozhodujúcej miere do Česka. Dovedna 15 druhov vo firme

vyrábaných palet je certifikovaných. D. Papiak je podľa vlastných slov jedným z mála podnikateľov v SR, ktorí osvedčenie tohto druhu na výrobu takých zvaných europalet vlastní. Navyše, približne v apríli tohto roka očakáva ukončenie procesu, spojeného so získaním certifikátu podľa normy ISO 9001. Náklady s tým spojené predstavujú asi 400-tisíc Sk. Firma na základe zmluvy s Lesmi SR, š. p., Banská Bystrica spracováva len kalamitné drevo. V roku 2003 to bolo 12-tisíc kubických metrov.

D. Papiak podniká v oblasti drevovýroby 14 ro-

kov. Jeho rekordný ročný objem produkcie bol 47 mil. Sk. V posledných rokoch pociťuje veľký tlak zo strany odberateľov na znižovanie cien, čo mu zmenšuje manévrovací priestor a núti ho brať prevádzkové úvery. Ani jeden rok však neskončil v strate. V roku 2003 investoval asi 6 mil. Sk do technológií. D. Papiak zdôrazňuje, že celú prevádzku v Krásnom Brode postavil na zelenej lúke a z vlastných zdrojov. Od roku 2000 predmet svojho podnikania rozšíril o gastronomické služby, a to o prevádzku penziónu Andy v Medzilaborciach. (TASR)

stručne

Vďaka exportu

Tlačiareň Neografia Martin dosiahla v minulom roku objem výroby vo výške takmer 1,7 mld. Sk a hrubý zisk 48 mil. Sk. Štruktúru výroby tvoria knihy, periodiká, obaly a reklamné tlačoviny. Podiel exportu bol v minulom roku 42 % celkovej produkcie, v komodite knihy predstavoval až 90 %. Teritoriálne prevládala export do Veľkej Británie, Nemecka, Česka a postsovietskych štátov. (TASR)

Platy o 8,3 %

Celkové navýšenie priemernej mzdy zamestnancov spoločnosti U. S. Steel Košice na tento rok predstavuje 8,3 %. Variabilná zložka mzdy vyplácaná v priebehu roka sa pritom zvýši zo 6 na 7 %. K zainteresovaniu zamestnancov pristúpili minulý rok, keď zaviedli 6-percentný podiel na zisku firmy. Variabilná zložka v minulom roku tvorila takmer 35-tisíc Sk ročne pre každého zamestnanca. (TASR)

Aj dlhopisy

Najvýznamnejší slovenský producent cukrovínek a trvanlivého pečiva I. D. C. Holding pokračuje vo financovaní svojich činností cez kapitálový trh. Začiatkom budúceho mesiaca ponúkne svoju siedmu emisiu dlhopisov v celkovom objeme 20 mil. Sk. Pri predchádzajúcich šiestich emisiách, začali v roku 1996, vydali dlhopisy v hodnote až 690 mil. Sk. Väčšinu z takto získaných zdrojov spoločnosť investovala už aj riadne splatila. (TASR)

Nová lanovka

Správa Národného parku Malá Fatra dá súhlas na výstavbu novej lanovky Vrátna - Chleb, pokiaľ investor dodrží podmienky optimálneho variantu zo správy o hodnotení vplyvov na životné prostredie. Investor Omnitrade Bratislava môže tak vybudovať novú lanovku na Chleb, ktorá koncom roka má nahradiť najstaršiu slovenskú lanovku, ktorej prevádzku zastavil štátny dráhový úrad 31. decembra minulého roka. (TASR)

priemysel

Vplyv presunom nestratil

Rošády na šachovnici Berger Holdingu

Spoločnosť Berger Slovakia, v minulosti operujúca ako zamestnanecká spoločnosť pod obchodným menom Portlandcement, sa získaním 70,42 % akcií Považskej cementárne Ladce (PCLA) stala jej novým väčšinovým akcionárom. Táto operácia zároveň pôvodnému akcionárovi cementárne spoločnosti Berger Holding GmbH Passau, ktorý vlastní 72,96 %, o rovnaký objem zredukovala kapitálový podiel na základnom ima-

ni na 2,54 %. Na základe nových prevodov akcií sa zmenila štruktúra akcionárov spoločnosti Považskej cementárne, pričom bez zmeny zostal podiel ďalšieho pôvodného akcionára Lafarge Beton - mnej ako 27 %, ako aj malých akcionárov. „Potvrďujem, že viac ako 70-percentný podiel akcií emitovaných spoločnosťou Považskej cementárne od nemeckej firmy Berger Holding nadobudol nový vlastník Berger Slovakia,“ povedal pred-

седа jeho predstavenstva Anton Barčík. Berger Holding má však naďalej rozhodujúci vplyv aj v Berger Slovakia Ladce. To znamená, že uvedeným prevodom nedochádza k zmene obchodno-hospodárskej stratégie spoločnosti. V zmysle zákona o cenných papieroch musí nový majoritný akcionár vlastníci 33-percentný balík akcií vypísať povinnú ponuku na odkúpenie zostávajúcich akcií minoritných akcionárov. (TASR)

Dajú na nové prevádzky

Výroba nábytku začala chytat druhý dych

Švédsky Swedwood vážne uvažuje o tom, že do rozšírenia výroby svojich troch slovenských nábytkárň v Malackách, Trnave a Závažnej Porube investuje takmer 2 mld. Sk. Informoval o tom riaditeľ Swedwoodu Slovensko Lubomír Nemeč. O rozšírení výroby kuchynského a skriňového nábytku v zá-

vode v Malackách s celkovou investičnou náročnosťou 660 mil. Sk je už rozhodnuté a firma podpísala zmluvy s dodávateľmi stavieb a technológií. Nové prevádzky by sa mali v Malackách rozbehnúť ešte do záveru tohto roka. Tesne pred finálnym potvrdením je aj rozšírenie výroby v nábytkárni v

Závažnej Porube pri Liptovskom Mikuláši zhruba v obdobnom objeme 650 mil. Sk. Tu sa zo spustením nových prevádzok uvažuje v budúcom roku. V prípade trnavskej nábytkárne Swedwoodu Spartan sa o ďalšom rozširovaní len uvažuje a v hre je dodatočná investícia v objeme asi 615 mil. Sk. (TASR)

Body kvalitného servisu

Začínali s deviatimi, dnes je ich štyridsaťosem

Oživenie stavebníctva na Slovensku aj v susedných krajinách zaznamenali NCHZ už druhý rok za sebou vo výraznom raste výroby. Produkcia okenných profilov z PVC Internova na výrobu plastových okien sa medziročne zvýšila o 28,5 % na 4,6 mil. bežných metrov. Odbyt obkladov na fasády Slovinyl Siding vlni vzrástol takmer o 11 % na 4,5 mil. bežných metrov. Pod touto úspech nováčkov chemikov sa podpísal export na ruský, ukrajinský a juhokórejský trh. Podľa generálneho riaditeľa Luboša Beňu v SR pokračuje boom výroby plastových okien. V roku 2003 firma umiestnila na domácom trhu 2,4 milióna bežných metrov profilov, čo bolo viac ako polovica produkcie. Zvyšok smeroval do Ruska (30 %), na Ukrajinu (10 %), do Česka (6 %), ale aj do Rakúska a do štátov bývalej Juhoslávie. Napriek dramatickému

poklesu kurzu dolára oproti korune sa firme podarilo v Rusku umiestniť spomínaných 30 % výrobkov, čiže 1,4 milióna bežných metrov. Spoločnosť prerazila kvalitou, zákaznickým servisom a znalosťou miestnych pomerov. Systém Internova je v SR najpoužívanejším systémom profilov na výrobu plastových okien a dverí. Odoberá ho vyše 50 firiem a vyrába sa už 12 rokov. Vtedy produkovali NCHZ 9 profilov, v súčasnosti je ich 48, laminovaných v 13 farebných odličeniach. Slovinyl Siding, systém ľahkej odvetranej fasády, ktorý sa vyrába od roku 1998, možno využiť na obvodové plášte budov či na zlepšenie architektonického vzhľadu fasád. Rast vývozu v týchto komoditách považuje manažment za úspech zvlášť preto, že zvýšené náklady na energiu a suroviny vlni znížovali ziskovosť výrobkov z Novák, podobne

ako aj posilnenie koruny oproti doláru a čiastočne aj euro, čo ovplyvnilo tržby za rok 2003. NCHZ dnes patria k najvýznamnejším chemickým podnikom v SR, ponúkajúcim široký sortiment výrobkov anorganickej a organickej chémie. Majú pripravené rozvojové programy, pričom využívajú domácu výskumnú základňu a vlastných odborníkov. Investovali napríklad do výroby karbidových odsírovacích zmesí a malotonážnych produktov, vlni v septembri podpísali zmluvu o vzniku spoločného podniku so 75-percentným vlastníctvom firmy Calcitech na využívanie odpadového vápna a oxidu uhličitého na výrobu syntetického uhličitanu vápenatého. Štúdia ráta so závodom na kapacitu do 100-tisíc ton ročne. Ten vyrastie na „zelenej lúke“ do troch rokov. (TASR)

Eva Berčíková